

Kasvun ja osallisuuden edistäminen

Epilepsia

Tuija Erämies

Epilepsia

- Epilepsiat ovat joukko neurologisia oireyhtymiä, joiden syyt, alkamisikä, hoito sekä ilmeneminen vaihtelevat
- Hoitoa vaativia oireita ovat epileptiset kohtaukset;
 - Tajuttomuuskouristuskohtaus
 - Tajunnanhämmärtymiskohtaukset
- Noin 55 000 suomalaista sairastaa epilepsiaa, lapsia heistä noin 5000
- 35 000 kaikista sairastuneista tarvitsee säännöllistä epilepsialääkitystä
- Nuoruusiän epilepsia saattaa parantua aikuisikään mennessä
- Jopa 80% epilepsiaa sairastavista saadaan lääkkeiden avulla oireettomiksi

Epilepsian syyt

- Epilepsiaa voivat aiheuttaa kaikki vauriot tai sairaudet, jotka muuttavat aivojen rakennetta tai häiritsevät aivojen toimintaa
 - Kromosomi- ja geenipoikkeavuudet
 - Rakenteelliset syyt
 - Aivokuoren kehityshäiriöt
 - Aivoverenkierron häiriöt
 - Aivovamma
 - Aivotulehduksen jälkitila
 - Aineenvaihdunnan häiriöt (Mitokondriotaudit - epäyhtenäinen ryhmä erilaisia harvinaisia sairauksia, joissa solun energiatuotantojärjestelmä häiriintyy)
 - Immunologiset syyt (Autoimmuunisairauksia, joissa elimistön oma puolustusjärjestelmä hyökkää itseään vastaan)
 - Tulehdukselliset syyt (Aivojen bakteeri-, virus-, sieni- ja alkueläintulehdusten jälkeen jäänyt vaurio aivoissa)
- 1/3 kaikista epilepsioista syy jää tuntemattomaksi

Epilepsian aiheuttamia oireita

- Puhehäiriöt
- Aistihavainnot: näkö-, kuulo-, maku-, haju- ja tuntoaistimukset
- Epätarkoituksenmukaiset toiminnot, joista ei itse ole tietoinen:
 - Nieleskely
 - Maiskuttelu
 - Tavaroiden hypistely
 - Vaeltelu
 - Pukeutuminen tai riisuuntuminen
- Tajunnan osittainen tai täydellinen hämartyminen
- Tahdosta riippumattomat lihasoireet:
 - Raajojen rytminen nykiminen tai jäykistyminen
 - Koko kehon jännittyminen
 - Kouristelu

Ensiapu erilaisissa epilepsiakohtauksissa (mukaillen www.epilepsialiitto.fi)

Tajunnan hämärtymistä aiheuttava kohtaus

1. Pysy autettavan lähetyvillä ja tarpeen mukaan yritä varovasti ohjata häntä siten, ettei hän loukkaa itseään. Kohtaus kestää yleensä vain muutaman minuutin.
2. Älä yritä estää liikkumista, sillä todennäköisesti autettava vastustaa sinua.
3. Anna kohtauksen mennä ohitse itsestään. **Jos kohtaus ei lopu 5 minuutissa, soita numeroon 112.**
4. Älä poistu autettavan luota ennen kuin kohtaus on kokonaan ohi, ja anna hänen levätä tai nukkua, kunnes hän on kokonaan toipunut.

Tajuttomuuskouristuskohtaus

1. Pysy rauhallisena. Ensiavun antaminen ei vaadi sinulta erityistaitoja.
2. Älä yritä estää kouristusliikkeitä. Huolehdi, ettei kouristeleva kolhi päätään tai vahingoita muuten itseään. Kädet tai jokin vaate päälle, jos mahdollista siirrä häntä pois esim. seinän vierestä tai siirrä huonekaluja pois tieltä. Kouristelu kestää yleensä 2-3 minuuttia.
3. Älä laita kouristelevan suuhun mitään!
4. Käänä kylkiasentoon heti, kun kouristelu vähenee. Näin turvaat autettavan hengityksen ja eritteet pääsevät valumaan suusta ulos.
5. Avaa autettavalta kiristävät vaatteet ja varmista, että hän saa hengitettyä.
6. **Soita numeroon 112, jos kouristelu kestää yli 5 minuuttia tai kohtaus uusii ennen kuin on ehtinyt toipua edellisestä.**

Ennen kuin jätät autettavan yksin, varmista, että hän on toipunut kunnolla, vastaa kysymyksiisi ja tietää missä on ja minne on menossa.

Soita numeroon 112, jos autettava on loukkaantunut kohtauksen aikana.

Soita numeroon 112, jos et tiedä, miten sinun pitäisi toimia. Ammattilainen neuvoo sinua puhelimitse!

Lähteet

- Terveyskylä.fi Lastentalo. Tietoa lasten sairauksista. Millainen sairaus epilepsia on? <https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/epilepsia/millainen-sairaus-epilepsia-on>
- Åberg L. 2017. Epilepsia lapsella. Lääkärikirja Duodecim. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00121>
- Jaatinen T.K.M & Raudasoja J. 2017. Suomalaisten sairaudet. Epilepsia. Sanoma Pro Oy.